

ANAYASA MAHKEMESİ'NİN ÇELİŞMELİ YARGILAMA İLKESİNE İLİŞKİN TESPİTLERİ

"Silahların eşitliği ilkesinin tamamlayıcısı olan **çelişmeli yargılama ilkesi**, kural olarak bir hukuk ya da ceza davasında tüm taraflara, gösterilen kanıtlar ve sunulan görüşler hakkında bilgi sahibi olma ve bunlarla ilgili görüş bildirebilme imkânı vermektedir. Bu çerçevede başvuruların bilirkişi raporunun sonucuna itiraz edememesi ya da delillerle ilgili görüş bildirmelerine fırsat verilmemesi çelişmeli yargılama ilkesinin ihlali olarak değerlendirilebilmektedir." (18/9/2014, B. No: 2013/1793)

"**Çelişmeli yargılama ilkesi**; taraflarca sunulmuş delil ve görüşler yanında, bağımsız bir yargıç, bir hükümet temsilcisi, bir idare yahut alınan kararı veren mahkeme tarafından sunulmuş delil ve görüşler için de geçerlidir." (AYM 10.03.2016, B. No: 2013/1989-AİHM Kök/TR Kararı)

" Güvenlik soruşturması sonucunun neden olumsuz kabul edildiği konusunda idare tarafından Mahkemeye sunulan bilgi ve belgelerin içeriğinden haberdar edilmeyen başvuru sahiplerinin ret hükmünün gerekçesi ile istinaf aşamasında hükme esas alınan belgelere ilişkin etkin olarak yorumda ve itirazda bulunması adına yeterli imkânı sahip kılındıkları söylenemez. **Sonuç olarak başvuru sahiplerine hükme esas alınan belgelerin içeriğinden haberdar olmaları, bu belgelere yönelik yorumda ve itirazda bulunabilmeleri için pratik ve etkin imkânların sağlanmadığı** görülmüştür. " (AYM 16.12.2020 B. No: 2018/35147)

" İlk Derece Mahkemesince sağlık durumu nedeniyle polis memuru olamayacağı gerekçesiyle davası reddedilen başvuru sahibi tarafından, temyiz ve karar düzeltme taleplerinde, sağlık kurulu raporu sunmak suretiyle sağlık durumunun polis memuru olmaya elverişli olduğuna dair ileri sürdüğü iddia ciddi olduğu ve daha öncesinde bu durumun tartışmaya açılmadığı halde kanun yolu aşamasında Danıştay tarafından konu hakkında bir değerlendirme yapılmaksızın **kanun yolu incelemelerinin reddedilmesi nedeniyle çelişmeli yargılama ilkesinin ihlal edildiği** anlaşılmaktadır. " (AYM 10.03.2016 B. No: 2013/1989)

" Davalı İdareler tarafından sunulan ve mahkeme kararlarında hükme esas alınan gizli ibareli belgelere karşı başvuru sahibi savunma yapma imkânı verilmemesi nedeniyle başvuru sahibinin **silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin** ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır. " (AYM 03.06.2020 B. No: 2017/32004)

" İnfaz Hâkimliği'nce başvuru sahibinin itirazının kabul edilerek disiplin cezasının iptaline karar verildiği olayda, Cumhuriyet savcısı tarafından İnfaz Hâkimliğinin kararına itiraz edilmiştir. Mahkeme itirazı kabul ederek disiplin cezasının onaylanmasına karar vermiştir. Başvuru sahibi, Cumhuriyet savcısının itirazının kendisine tebliğ edilmediğini iddia etmektedir. Başvuru sahibinin Cumhuriyet savcısının itirazından haberdar edilmesi, itiraz içeriğindeki iddialara karşı savunmalarda bulunabilmesi için gereklidir. Cumhuriyet savcısının itirazı tebliğ edilmeyerek başvuru sahibinin Cumhuriyet savcısının iddialarına karşı görüş bildirme imkânı elinden alınmış, başvuru sahibi zayıf ve dezavantajlı bir konuma düşürülmüştür. Başvuru sahibinin silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerine aykırı bir uygulamaya maruz kalmıştır. Başvuru sahibinin Cumhuriyet savcısının görüşüne karşı disiplin cezasının onanması kararının verilmesinden önceki safhalarda beyanda bulunma imkânı elde edemediği görülmektedir. Dolayısıyla **Cumhuriyet Başsavcılığının itirazının başvuru sahibine tebliğ edilmeksizin başvuru aleyhine karar verilmesinin bir bütün olarak yargılamanın hakkaniyetini zedelediği silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin ihlal edildiği** sonucuna varılmıştır. " (AYM 10.06.2020 B. No: 2016/64727)